

УДК 159.91-056.2/.3

DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-4\(223\)-109-115](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-4(223)-109-115)**БІЛІЧЕНКО ОЛЕНА ОЛЕКСАНДРІВНА,**

кандидатка наук з фізичного виховання і спорту, старша викладачка кафедри здоров'я людини та фізичної культури, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук, Україна

Olena Bilichenko,

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Senior Lecturer, Department of Human Health and Physical Culture, Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University, Kremenchuk, Ukraine

E-mail: bilichenko.elena67@gmail.com**ORCID iD:** <https://orcid.org/0000-0001-8096-9695>**ЛОШИЦЬКА ТАМАРА ІВАНІВНА,**

кандидатка наук з фізичного виховання і спорту, доцентка кафедри здоров'я людини та фізичної культури, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук, Україна

Tamara Loshytska,

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor at the Department of Human Health and Physical Culture, Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University, Kremenchuk, Ukraine

E-mail: toma-68@bigmir.net**ORCID iD:** <https://orcid.org/0000-0002-2361-3307>**НЕЧИПОРЕНКО ЛЕОНІД АНАТОЛІЙОВИЧ,**

кандидат педагогічних наук, доцент, директор, Навчально-науковий Інститут фізичної культури, спорту і здоров'я Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького, м. Черкаси, Україна

Leonid Nechyporenko,

PhD in Natural Science, Associate Professor; Director, Education-Scientific Institute of Physical Culture, Sports and Health of Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy, Cherkasy, Ukraine

E-mail: coachleo63@vu.edu.ua**ORCID iD:** <https://orcid.org/0000-0002-7118-9870>**СЕВРЮК МИКОЛА ПЕТРОВИЧ,**

доцент кафедри здоров'я людини та фізичної культури, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук, Україна

Mykola Severyuk,

Associate Professor at the Department of Human Health and Physical Culture, Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University, Kremenchuk, Ukraine

E-mail: zlfk1307@ukr.net**ORCID iD:** <https://orcid.org/0000-0002-6788-3093>**СКИРТА ОЛЕГ СЕРГІЙОВИЧ,**

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, старший викладач кафедри здоров'я людини та фізичної культури, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук, Україна

Oleh Skyrta,

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Senior Lecturer, Department of Human Health and Physical Culture, Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University, Kremenchuk, Ukraine

E-mail: skgermes@i.ua**ORCID iD:** <https://orcid.org/0000-0002-6881-2983>

ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЄВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ: А4.11 «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА)» ТА А7 «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ»

А Піднято проблему мовно-термінологічної підготовки здобувачів освіти в ЗВО, які навчаються за спеціальностями: А4.11 «Середня освіта (Фізична культура)» та А7 «Фізична культура і спорт». Проаналізовано методи та методики, які формують професійну термінологію та професійний лексикон. Досліджено якість успішності здобувачів за результатами заключного тестування освітньої компоненти «Професійна термінологія» та за результатами екзаменаційних письмових робіт на заключному етапі навчання. Середній екзаменаційний бал складає 76 балів, що відповідає рівню «добре». Визначено середньостатистичні результати усного тестування, письмової роботи за тематичною карткою та складання конспекту (структура, зміст, термінологія), що становлять у середньому: 86, 65 та 66 балів за 100-бальною шкалою ECTS. Результати свідчать про складність для студентів тих завдань, які потребують самостійного формулювання, використання термінології у складанні документації.

Отже, процес формування професійної термінології вимагає підвищеної уваги з боку викладачів, пошуку дієвіших методів і прийомів навчання.

Ключові слова: професія; термінологія; мовлення; компетентність; освітні компоненти; методика; здобувач; учитель; тренер; фізична культура; спорт

PROFESSIONAL SPEECH COMPETENCE OF STUDENTS MAJORING IN A4.11 "SECONDARY EDUCATION (PHYSICAL CULTURE)" AND A7 "PHYSICAL CULTURE AND SPORTS"

С The main idea of the article is the exploration of the problem of linguistic and terminological training of students studying in the majors "Secondary Education (Physical Culture)" and "Physical Culture and Sports". The methods and techniques that form professional terminology and professional lexicon are analyzed. The quality of students' success is studied based on the results of the final testing of the academic discipline "Professional Terminology" and the results of written examination papers at the final stage of training. The average exam score is 76 points, which corresponds to the level of "good". The average statistical results of oral testing, written work on the thematic cards, and writing a summary (structure, content, terminology) were determined.

Thus, the process of forming professional terminology requires increased attention from teachers and the search for more effective teaching methods and techniques.

Keywords: profession; terminology; speech; competence; educational components; skill; methodology; applicant; teacher; trainer; physical education; sport

Актуальність проблеми. Основою професійного спілкування в будь-якій галузі є спеціальна термінологія або понятійний апарат, який усуває різне розуміння й тлумачення професійних термінів при спілкуванні фахівців, а також викладачів (учителів) зі здобувачами освіти (учнями, студентами) (Т. Круцевич, 2017) [11].

В енциклопедичному тлумаченні «термін» – це слово або словосполучення, що визначає, чітко окреслює спеціальне поняття науки, техніки, мистецтва, суспільного життя (Ю. Салямін, 2010) [9]. Професійні терміни складають професійну термінологію.

Знання галузевої мови – це один із компонентів професійної підготовки, адже мова виражає думку, є засобом пізнання й діяльності, тому правильному професійному спілкуванню людина вчиться протягом життя. Знання мови професії підвищує ефективність праці, допомагає краще орієнтуватись у складній професійній ситуації та у контактах з представниками своєї професії (Г. Кондрацька, 2017) [3].

Термінологія завжди пов'язана зі змістом конкретної науки, теорією та практикою. Існує так звана спеціальна термінологія інженера, філолога, юриста, соціолога, лікаря, дизайнера та ін., а також фахівця у сфері фізичного виховання і спорту – спортивна термінологія. Цілком логічно, що серед ключових фахових компетентностей, які мають бути сформовані у здобувачів у процесі навчання в ЗВО, є

мовленнєво-комунікативна, іншими словами – володіння професійним мовленням, професійною термінологією.

Компетентність – це здатність особистості приймати обґрунтовані рішення і нести відповідальність за їхню реалізацію в різних сферах діяльності людини.

Відповідно до освітніх програм спеціальностей: А4.11 та А7 здобувачі повинні володіти фаховими компетентностями, що передбачають високий рівень знань спортивної термінології, достатній професійний лексикон – запас професійних термінів. Посилаючись на документ, випускник має: «...володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, складати та вести документацію тощо». Але формування термінології з фізичної культури та обсягів професійного лексикону – лише половина проблеми, а основне – володіння, застосування в безпосередньому спілкуванні та викладанні, що значно підвищує розуміння предмету «Фізичне виховання» (О. Сококонь, О. Донець, 2020) [10].

У реаліях сьогодення актуальність піднятої проблеми виглядає наступним чином. З одного боку – осмислене та свідоме використання коректних термінологічних назв і термінів дозволяє підвищити рівень мовно-термінологічного компоненту професійної компетентності фахівців з фізичного виховання та спорту [1; 4; 6; 13], а з іншого – більшість авторів зазначає відсутність сформованої системи у становленні професійно-мовленнєвої культури [8; 15]. А це спонукає

багатьох авторів до необхідності активного пошуку ефективних технологій і методик навчання професійній термінології, професійному мовленню та прийомів розширення (збагачення) професійного лексикону, як було сказано вище [2; 3].

Метою нашої роботи є оцінка рівня володіння професійною термінологією у здобувачів освіти за спеціальністю А4.11 «Середня освіта (Фізична культура)» та А7 «Фізична культура і спорт» на заключному етапі навчання.

Об'єктом дослідження є процес формування професійної термінології в процесі підготовки бакалаврів спеціальностей А4.11 «Середня освіта (Фізична культура)» та А7 «Фізична культура і спорт» і володіння нею на момент закінчення ЗВО.

Оцінювання знань здобувачів проводились за результатами підсумкового тестування з дисципліни «Основи професійної термінології» та випускних фахових іспитів із базових професійно-орієнтованих дисциплін.

Методи дослідження:

- аналіз літературних джерел;
- вивчення успішності студентів за робочими та електронними журналами викладачів ОК «Основи професійної термінології»;
- підсумкове тестування студентів по закінченню курсу вивчення «Основ професійної термінології»;
- аналіз випускних робіт на предмет використання термінології;
- метод експертних оцінок;
- методи математичної статистики.

Аналіз попередніх публікацій. Педагогічна майстерність, окрім наявності педагогічних здібностей, загальної культури, компетентності, широкої освіченості, передбачає здатність зрозуміло викладати учням навчальний матеріал, робити його доступним для дітей [9; 14].

Іншими словами, складник професійної майстерності включає здатність доносити знання, популярно й зрозуміло викладати матеріал. Володіння професійною термінологією є обов'язковим і першочерговим складником педагогічної техніки вчителя, за допомогою якої вчитель організовує учнів на уроці, пояснює будову рухів, техніку їхнього виконання, механізм впливу на організм тощо. Володіння професійною термінологією називається науковцями одним із чинників стабільної результативної фахової діяльності [7; 13; 15].

Мовлення вчителя, на думку Б. Шияна [14] має бути «... не тільки образним, а й правильним із граматичного, фонетичного і синтаксичного погляду. Із культури мовлення вчителя його колеги та учні роблять висновок про його компетентність, освіченість, культуру, інтелігентність тощо».

У ході вивчення публікацій, виявлено, що сутність розуміння проблеми мовленнєвої підготовки майбутнього вчителя фізичної культури в контексті формування його майстерності визначається домінуванням самого мовлення як виду професійної діяльності на всіх етапах роботи й у різних сферах його життєдіяльності [4].

На особливу увагу в навчально-методичній літературі заслуговує проблема пошуку ефективних *методик*

формування та розвитку професійного мовлення [12; 13; 15].

Методики вагомим тим, що вони передбачають організоване на спеціальних заняттях педагогічне спілкування студентів між собою та викладачів зі студентами [2; 3; 6].

Так, у процесі вивчення літератури нашу увагу привернули тренінг-заняття із формулюванням:

- професійних потреб майбутнього вчителя/тренера (сформулювати і занотувати);
- постановки професійних завдань (документи планування) – (сформулювати і внести до документу);
- постановки завдань уроків і тренувальних занять (у конспекти занять: скласти короткий запис вправ, сформулювати організаційно-методичні вказівки, записати) тощо.

Моделювання та розв'язання педагогічних ситуацій на практичних заняттях мають позитивний вплив на формування у тренера/вчителя дару пояснення, тлумачення та переконання [12; 15].

На нашу думку, найвагомішими у сенсі внеску до сумарного результату формування професійного мовлення (бакалаврів спеціальностей А4.11 та А7) є декілька ОК. Це самостійні ОК, як-от: «Основи професійної термінології»; «Вступ до спеціальності»; «Основи професійної діяльності вчителя фізкультури / тренера»; «Гімнастика та методика викладання», де формування професійної термінології входить до тематики окремих змістових модулів [1; 9; 10; 13].

Результати власних досліджень та їх обговорення.

На першому етапі дослідження ми вивчили зміст ОПП для спеціальностей 014.11. та 017, за якими готують здобувачів у Кременчуцькому національному університеті імені Михайла Остроградського (КрНУ) та Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького (ЧНУ), зокрема, у Навчально-науковому Інституті фізичної культури, спорту та здоров'я. Так, в обох ЗВО мовленнєву компетентність найбільшою мірою формують у процесі вивчення ОК, як-от: «Вступ до спеціальності»; «Основи професійної діяльності вчителя фізкультури»; «Основи професійної термінології» та у ході вивчення окремих тематичних модулів професійно-орієнтованих дисциплін. Найвагоміші з них:

«Теорія та методика фізичного виховання школярів» та «Теорія та методика викладання обраного виду спорту» (модулі: «Педагогічна майстерність та педагогічна техніка вчителя / тренера», «Урок, як основна форма фізичного виховання школярів»; «Педагогічний аналіз уроку» тощо);

«Гімнастика та методика її викладання» (модуль «Гімнастична термінологія. Правила запису фізичних вправ»).

На нашу думку, ці ОПП забезпечують достатньо велику кількість навчального часу для формування компетентності. Окрім того, її формуванню сприяє вивчення методик викладання інших видів спорту та *педагогічна / тренерська практика*, яка передбачена в обсязі 30 кредитів ECTS у процесі підготовки бакалавра [7]. У процесі самостійного проведення (здобувачами) занять / уроків експерти (керівник практики, методисти) оцінюють: коректність використання термінів, їхню доцільність, тембр голосу, інтонаційні акценти, швидкість

мовлення, термінологічні висловлювання, наявність слів-паразитів тощо. Попередньо ці ж показники вивчають у процесі ознайомчої практики у учителя-методиста.

Особливу увагу було приділено аналізу програми підготовки з ОК «Основи професійної термінології». Вона включає лекції та практичні заняття. За вивченням курсу ОК передбачено підсумковий контроль у якості двох складників:

- тестування (з гімнастичної термінології: обрати 1 правильну відповідь із 4-х запропонованих);
- письмового завдання, що безпосередньо потребує використання термінології у випадках:

а) письмового формулювання завдань уроку / тренування;
б) скороченого письмового запису 3-х вправ без опорної літератури;

в) формулювання та запису організаційно-методичних вказівок до уроку / тренування.

Після аналізу змісту програм нами було вивчено успішність студентів КрНУ з ОК «Основи професійної термінології» за результатами підсумкового тестування на платформі «Moodle». Тестування входило до програми іспиту з названої ОК. На підсумковому тестуванні всі 15 здобувачів отримали позитивну оцінку (рис.1):

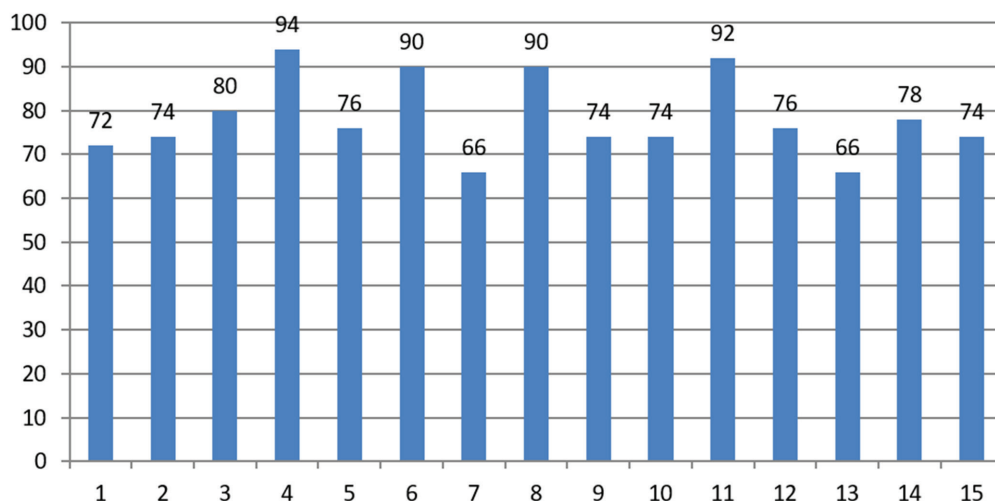

Рис.1. Індивідуальна успішність студентів у тестуванні з ОК «Основи професійної термінології», %

Поточне ж тестування містило різні оцінки: від 47 до 94 балів (за даними робочих журналів викладачів), що свідчить про позитивну динаміку навчання та практичну цінність ОК. Доцільно зауважити, що викладачі ОК вважають, що програму тестування потрібно оновлювати й збільшувати перелік запитань, що зумовлюється появою в галузі нових технологій, фітнес-програм, інвентаря тощо, а, значить – і нових термінів. Якість навчання за тестуванням представлено на рис. 2:

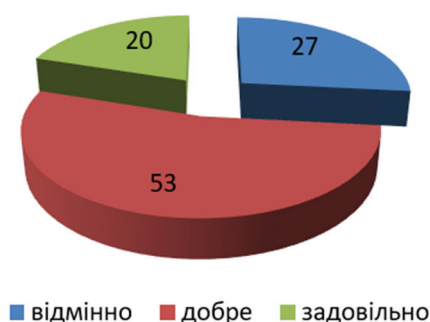

Рис. 2. Структура якості навчання академічної групи (n=15) з ОК «Основи професійної термінології» (за контрольним тестуванням)

Наступним етапом досліджень був аналіз випускних екзаменаційних робіт бакалаврів. Державний іспит з «Теорії і методики фізичного виховання школярів» складався із трьох завдань:

Пройти тестування: 50 запитань (максимум балів – 50).

Виконати завдання картки, яка включає 5–6 завдань за одним із тематичних модулів (максимум балів – 25).

Скласти конспект уроку для зазначеної вікової категорії школярів (максимум балів – 50).

У ракурсі мовно-термінологічної підготовки нами досліджувалося *теоретичне* знання професійних термінів і *практичне* вміння використовувати їх в усній (у процесі тестування) та в письмовій формі (виконання письмових завдань, складання робочої документації). Зазначимо, що із різними завданнями іспиту здобувачі справились із різною успішністю (табл. 1).

Найлегшим завданням для здобувачів було *теоретичне тестування*, де середній показник якості – 86,1 бала (табл. 2).

Далі йдуть *картка контролю знань* за одним із тематичних модулів і *письмовий конспект уроку*.

У картці є завдання, де необхідно:

- обрати правильну відповідь;
- сформулювати правильну відповідь;
- добрати і вставити правильну, обґрунтувати поняття чи явище.

За результатами оцінювання виявлено, що завдання, що вимагають самостійного *формулювання* і *запису*, виконані студентами гірше, ніж ті, де потрібно *обрати* правильну відповідь зі списку наданих. Тобто, в цілому, здобувачі *знають* значення термінів, уміють коректно добирати необхідний термін, однак недостатньо добре формулюють постановку завдань, команди, організаційно-методичні

Таблиця 1

Успішність здобувачів за програмою державного іспиту з «Теорії та методики фізичного виховання школярів», n=15

№ з/п	Здобувач	Аналіз випускних робіт							Оцінка
		Тестування з дисципліни «ТМФВ», балів із 50 можливих	Карта підсумкового контролю знань за модулем, балів із 25 можливих	Розгорнутий конспект уроку, балів із 25 можливих				Підсумк. бал (із 100 можливих)	
				Структура, 3 бали	Зміст, дозування 12 балів	Термінол. Ум. запис, 10балів	Підсумковий бал		
1.	Ш – т Е.	40	15	2	6	6	14	69	Задов.
2.	К – н К.	48	15	3	8	4	15	78	Добре
3.	С – о Б.	44	18	3	7	5	15	77	Добре
4.	Є – а К.	47	23	3	10	7	20	90	Відмінн.
5.	Є – о Д.	44	17	2	6	5	13	74	Добре
6.	К – о О.	48	23	3	10	9	22	93	Відмінн.
7.	С – о С.	31	15	2	7	7	16	62	Задов.
8.	С – дь К.	42	15	3	10	6	19	76	Добре
9.	П – ка А.	44	8	2	6	5	13	65	Задов.
10.	С – з М.	45	21	3	8	6	18	84	Добре
11.	А – на А.	49	14	3	10	8	21	84	Добре
12.	М – а С.	49	10	3	7	5	15	74	Добре
13.	Ц – л О.	33	17	2	6	5	13	63	Задов.
14.	Я-й О.	40	18	3	9	6	18	76	Добре
15.	А-о А.	42	16	3	8	6	17	75	Добре
Середн. знач.		43,1	16,3	2,7	7,9	6	16,6	76	–
Ст.похибка		5,40	4,13	0,49	1,60	1,31	2,97	9,11	–
Мода (Мо)		Добре							

Таблиця 2

Успішність виконання завдань державного іспиту, %

Здобувач	Завдання 1	Завдання 2	Завдання 3			
	Тести, %	Картка, %	Конспект уроку			
			структура %	зміст, %	термінологія, %	Сума за конспект, %
Ш – т Е.	80	60	67	50	60	56
К – н К.	96	60	100	67	40	60
С – о Б.	88	72	100	58	50	60
Є – а К.	94	92	100	83	70	80
Є – о Д.	88	68	67	50	50	52
К – о О.	96	92	100	83	90	88
С – о С.	62	60	67	58	70	64
С – дь К.	84	60	100	83	60	76
П – ка А.	88	32	67	50	50	52
С – з М.	90	84	100	67	60	72
А – на А.	98	56	100	83	80	84
М – а С.	98	40	100	58	50	60
Ц – л О.	66	68	67	50	50	52
Я-й О.	80	72	100	75	60	72
А-о А.	84	64	100	67	60	68
Середнє значення	86,1	65,3	88,9	65,6	60	66,4

вказівки тощо. Майже в кожній письмовій роботі є питання й до короткого запису вправ. Порівняльний аналіз якості виконання складників 3-го завдання випускного іспиту з ТМФВ (складання робочої документації) представлено на рис. 3:

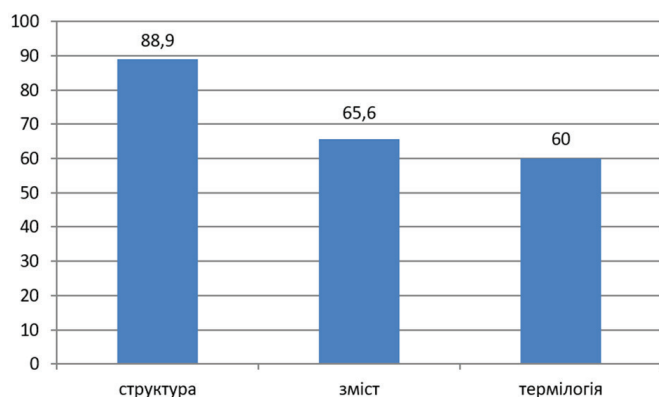

Рис. 3. Середні показники успішності групи за підготовкою конспекту уроку (n=15)

Висновки. Застосування української мови у професійному мовленні викладачів фізичної культури забезпечує налагодження контакту з учнями, колегами і може відігравати роль психотерапевтичного чинника, а також пропагує мову, якою користуються педагоги. Окрім того, користування мовою є важливим виховним аспектом, адже так відбувається пропаганда власне українського, виховання майбутнього патріота-фахівця, здатного розвивати і примножувати здобутки української мови як національної мови світу. Тому формування мовленнєво-термінологічних компетентностей є одним із вагомих завдань у підготовці вчителя. І це не лише знання та розуміння професійних термінів, це іще й уміння використовувати необхідні слова, вирази і команди у конкретній ситуації, влучно добирати і вільно володіти лексикою свого фаху, не допускати стильового і стилістичного дисонансу, вільно виражати свою думку тощо.

Аналізуючи письмові роботи здобувачів освіти на заключному етапі, нами було виявлено наступне:

1. Здобувачі добре справляються із тестовими завданнями,

тобто зі знанням професійних термінів та їхнім значенням, середній бал здобувачів – 86, що за шкалою ECTS оцінюється, як дуже добре.

2. Найвищі оцінки (в середньому – 88 балів) здобувачі отримали за знання структури конспекту, розподіл часу, відповідність семестровому плану тощо.

3. Найнижчою є оцінка за використання термінології – 60 балів (від 50 до 90). Оцінювалось знання термінів, коректність (доцільність) їхнього використання, назви вихідних і кінцевих положень, формулювання організаційно-методичних вказівок. При чому, найвищі оцінки отримали ті здобувачі, які на момент іспиту мали досвід роботи вчителем / тренером.

Тобто, найкраще знання термінології закріплюється у практичній діяльності, професійному мовному середовищі, а саме по собі теоретичне тестування знання термінів не є показником мовленнєвої підготовки, володіння термінологією.

Практична цінність нашого дослідження, на нашу думку, полягає у тому, що ми виділили недостатньо вирішені на даний час моменти (проблеми) підготовки вчителів / тренерів. Спонукаємо себе й колег-викладачів на пошук дієвих методик розвитку професійного мовлення та глобальніших дій – перегляду ОПП з метою якіснішого формування мовленнєво-термінологічної компетентності у здобувачів. Однак віддаємо належне тому, що дослідження проводились нами в момент військового часу, коли основна форма навчання – віддалена (онлайн), що досить суттєво обмежує пряме спілкування викладач – здобувач та унеможливорює повномірну педагогічну практику в ЗЗСО та її якість в передбачуваному ОПП обсязі.

Отже, аналіз випускних письмових робіт здобувачів свідчить про необхідність посилення освітньої роботи (переглянути методики, розширити освітні програми відповідними ОК тощо), зокрема, у ракурсі формування мовно-термінологічної компетентності.

Подальші дослідження будуть спрямовані на пошук найрезультативніших методик і методичних прийомів розвитку професійного мовлення та розширення мовного лексикону.

Список використаних джерел

- Бугаєнко Т. В. Формування комунікативної культури майбутніх учителів фізичної культури як науково-педагогічна проблема. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2013. № 8 (267), ч. I. С. 17–23.
- Кондрацька Г. Д. Методологічні основи формування професійно-мовленнєвої культури майбутніх фахівців з фізичного виховання у вищих навчальних закладах освіти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. 2017. Вип. 5 (86). С. 159–162.
- Кондрацька Г. Д., Чепелюк А. В., Веселовський А. П. Особливості професійної підготовки вчителя фізичної культури. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт*. 2015. Вип. 129, т. 2. С. 275–277.
- Конох А. П. Мовленнєва культура майбутніх учителів фізичної культури як вагомий компонент загальної професійної підготовки. URL: <http://journals.ofznu.zp.ua/index.php/sport/issue/view/37>
- Лошицька Т., Скирта О., Соловйов О., Севрюк М. Проблемні питання планувальної роботи вчителя фізкультури в ракурсі вимог нової української школи. *Імідж сучасного педагога*. 2024. № 6. С. 111–116. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-6\(219\)-111-115](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-6(219)-111-115)
- Ляхова І., Хатунцева С. Термінологія рухів і конструювання фізичних вправ як основа професійного становлення і вдосконалення здобувачів вищої освіти. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. 2023. № 12 (172). С. 205–209. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2023.12\(172\).41](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2023.12(172).41)
- Оліяр М. Б., Крисків М. Й. Проблеми термінології навчальної програми з фізичної культури на прикладі окремих варіативних модулів (гандбол, баскетбол, футбол). *Вісник науки та освіти. Філологія. Педагогіка. Соціологія. Культура і мистецтво. Історія та археологія*. 2024. № 1 (19). С. 1149–1162. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1\(19\)-1149-1162](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1(19)-1149-1162)
- Романчук О., Данилевич М. Понятійний апарат і термінологія системи підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту. URL: <http://mir.dsru.edu.ua/article/view/171006/170665>
- Саямін Ю., Терещенко І., Прокопчук С., Левчук Т. Гімнастична термінологія. Київ: Олімпійська література, 2010. 131 с.
- Словник основних понять з фізичної культури: для студентів факультетів фізичного виховання вищих пед. навч. закл. / уклад. О. А. Сококонь, О. В. Донець. Полтава: Сімон, 2020. 111 с.

11. Теорія і методика фізичного виховання : підручник для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту : у 2 т. / [за ред. Т. Ю. Круцевич]. Київ : НУФВСУ : Олімпійська література, 2018. Т. 1. 382 с.
12. Тимошенко О. Професійно-мовленнєва культура у педагогічній діяльності вчителя фізичної культури. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/profesiyno-movlenneva-kultura-u-pedagogichniy-diyalnosti-vchitelya-fizichnoyi-kulturi.
13. Черняков В. В., Додуров О. М., Самійленко В. П. Термінологічна компетентність фахівця з фізичного виховання – запорука успішної професійної діяльності. URL: http://journals.stu.cn.ua/problemy_sotsialnoyi_roboty/article/view/177689/0
14. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2002. Ч. 2. 248 с.
15. Щербан А., Хома Т. Формування культури мовлення майбутніх учителів фізичної культури. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib>

References

1. Buhaenko, T. V. (2013). Formuvannya komunikativnoi kultury maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury yak naukovo-pedahohichna problema [Formation of communicative culture of future physical education teachers as a scientific and pedagogical problem]. *Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka [Bulletin of Taras Shevchenko National University of Lviv]*, 8 (267), 1, 17-23 [in Ukrainian].
2. Kondratska, H. D. (2017). Metodolohichni osnovy formuvannya profesiino-movlennevoi kultury maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoho vykhovannya u vyshchyykh navchalnykh zakladakh osvity [Methodological foundations of the formation of professional speech culture of future physical education specialists in higher educational institutions]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drachomanova [Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Dragomanov]*, 5 (86), 159-162 [in Ukrainian].
3. Kondratska, H. D., Chepeliuk, A. V., & Veselovskyi, A. P. (2015). Osoblyvosti profesiinoi pidhotovky vchytelia fizychnoi kultury [Features of professional training of a physical education teacher]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. T. H. Shevchenka. Pedahohichni nauky. Fizychno vykhovannya ta sport [Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University named after T. G. Shevchenko. Pedagogical Sciences. Physical Education and Sports]*, 129, 2, 275-277 [in Ukrainian].
4. Konokh, A. P. Movlennia kultura maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury yak vahomyi komponent zahalnoi profesiinoi pidhotovky [Speech culture of future physical education teachers as a significant component of general professional training]. Retrieved from: <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/sport/issue/view/37> [in Ukrainian].
5. Loshytska, T., Skyrta, O., Soloviov, O., & Sevriuk, M. (2024). Problemni pytannia planuvanoi roboty vchytelia fizykultury v rakursi vymoh novoi ukrainskoi shkoly [Problematic issues of the planning work of a physical education teacher in the perspective of the requirements of the new Ukrainian school]. *Imidzh suchasnoho pedahoha [The image of a modern teacher]*, 6, 111-116. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-6\(219\)-111-115](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-6(219)-111-115) [in Ukrainian].
6. Liakhova, I., & Khatuntseva, S. (2023). Terminolohiia rukhiv i konstruiuvannya fizychnykh vprav yak osnova profesiinoho stanovlennia i vdoskonalennia zdobuvachiv vyshchoi osvity [Terminology of movements and construction of physical exercises as a basis for professional development and improvement of higher education students]. *Naukovyi chasopys Ukrainkoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drachomanova [Scientific Journal of the Mykhailo Dragomanov Ukrainian State University]*, 12 (172), 205-209. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2023.12\(172\).41](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2023.12(172).41) [in Ukrainian].
7. Oliar, M. B., & Kryskiv, M. Y. (2024). Problemy terminolohii navchalnoi prohramy z fizychnoi kultury na prykladi okremykh variatyvnykh moduliv (handbol, basketbol, futbol) [Problems of terminology of the physical education curriculum using the example of individual variant modules (handball, basketball, football)]. *Visnyk nauky ta osvity. Filolohiia. Pedahohika. Sotsiolohiia. Kultura i mystetstvo. Istorii ta arkhelohiia [Bulletin of Science and Education. Philology. Pedagogy. Sociology. Culture and Art. History and Archaeology]*, 1 (19), 1149-1162. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1\(19\)-1149-1162](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-1(19)-1149-1162) [in Ukrainian].
8. Romanchuk, O., & Danylyevych, M. Poniatiinyi aparat i terminolohiia systemy pidhotovky fakhivtsiv z fizychnoho vykhovannya ta sportu [Conceptual framework and terminology of the system of training specialists in physical education and sports]. Retrieved from: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/171006/170665> [in Ukrainian].
9. Saliamin, Yu., Tereshchenko, I., Prokopiuk, S., & Levchuk, T. (2010). *Himnastychna terminolohiia [Gymnastics terminology]*. Kyiv: Olimpiiska literatura [in Ukrainian].
10. Sohokon, O. A., & Donets, O. V. (Comps.). (2020). *Slovnnyk osnovnykh poniat z fizychnoi kultury [Dictionary of basic concepts in physical education]: dlia studentiv fakultetiv fizychnoho vykhovannya vyshchyykh ped. navch. zakladiv*. Poltava: Simon [in Ukrainian].
11. Krutsevych, T. Yu. (Ed.). (2018). *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannya [Theory and methods of physical education]: pidruchnyk dlia stud. vyshch. navch. zakl. fiz. vykhovannya i sportu (Vol. 1)*. Kyiv: NUFVSU: Olimpiiska literatura [in Ukrainian].
12. Tymoshenko, O. Profesiino-movlennia kultura u pedahohichnii diialnosti vchytelia fizychnoi kultury [Professional speech culture in the pedagogical activity of a physical education teacher]. Retrieved from file:///C:/Users/user/Downloads/profesiyno-movlenneva-kultura-u-pedagogichniy-diyalnosti-vchitelya-fizichnoyi-kulturi [in Ukrainian].
13. Cherniakov, V. V., Dodurov, O. M., & Samilenko, V. P. Terminolohichna kompetentnist fakhivtsia z fizychnoho vykhovannya – zaporuka uspishnoi profesiinoi diialnosti [Terminological competence of a physical education specialist is the key to successful professional activity]. Retrieved from: http://journals.stu.cn.ua/problemy_sotsialnoyi_roboty/article/view/177689/0 [in Ukrainian].
14. Shyian, B. M. (2002). *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannya shkolariv [Theory and methods of physical education of schoolchildren]* (P. 2). Ternopil: Navchalna knyha Bohdan [in Ukrainian].
15. Shcherban, A., & Khoma, T. Formuvannya kultury movlennia maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury [Formation of speech culture of future physical education teachers]. Retrieved from <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib> [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції
авторського оригіналу: 23.03.2025